

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak
dan opoldne.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom
za celo leto K 36.—, za pol leta K 18.—, za
četrt leta K 9.—, za mesec K 3.—. Za Nem-
čijo celo leto K 40.—, za ostalo tujino in
Ameriko K 48.

Posamezna številka 14 vin.

Št. 66.

V Ljubljani, četrtek dne 21. marca 1918.

Leto II.

Dve pomembni resoluciji.

Dne 2. in 3. marca se je vršila v Zagrebu, kakor smo poročali, konferenca jugoslovanskih politikov, katere se je udeležila tudi hrvaška socialna dem. racija po svojih zastopnikih, ki so skupno resolucijo tudi podpisali. V nedeljo pa se je vršil na Štajerskem v Žalcu narodni tabor, ki je sprejel bistveno enako resolucijo kakor zagrebška konferenca. Resolucija točka 1. in 2. žalskega tabora, ki se tiče ujedinjenja jugoslovanskih narodov, se glasi:

1. Na narodnem taboru v Žalcu dne 17. marca 1918. zbrani tisoči Slovencev in Slovenk, radostno pozdravljajoč v svoji sredi zastopnike hrvatskega in srbskega dela našega naroda, izrekajo svoje prepričanje, da je življenje tega naroda zagotovljeno le v ujedinjenju Slovencev, Hrvatov in Srbov v lastni državi. Pozdravljamo vzorno z jugoslovansko deklaracijo 30. maja 1917. započeto delo Jugoslovanskega kluba ter odločno poudarjamo samoodločbo naroda Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki hoče na svojem narodnem ozemlju tvoriti samostojno državo.

Zahtevamo, da se takoj prične pogajanja za splošen mir, ki more biti trajen in pravičen le na podlagi ideje narodne samoodločbe.

2. Odklanjamo vse neresne poskuse avstrijske vlade z malenkostnimi spremembami sedanje ustave reševati jugoslovansko vprašanje kot notranjo zadevo avstrijske državne polovice. Poravnava med narodi je mogoča le v medsebojnem priznanju pravice samoodločbe in narodne državnosti.

Objavljena resolucija zagrebške konference pa se glasi tako-le:

»Skupljeni nakon razprave o općem političkom i narodnom položaju složni so u tom, da je nužna koncentracija svih stranaka i grupa, koje, stojeći na stanovištu narodnog jedinstva te oslanjajući se o načelo narodnog samoodređenja, traže svoju narodnu, nezavisnu na demokratskim temeljima uređenu državu S H S (Slovenaca, Hrvata i Srba).«

Žalska in zagrebška resolucija sta se popolnoma približali socialno demokratični ti-
volski resoluciji iz leta 1909, in resoluciji, ki jo je sprejel socialno demokratični strankin zbor o božiču v Ljubljani 1917.

Deklaracijska politika jugoslovanska je krenila na tisto pot, ki jo socialna demokracija zagovarja že desetletja povsem očitno. In za resoluciji, ki sta bili sprejeti na omenjeni zagrebški konferenci ter na žalskem taboru, kolikor se tičeta deklaracije, lahko glasuje tudi socialna demokracija.

Jugoslovanska demokracija je torej prej nego v enem letu dosegla v vprašanju deklaracijske politike dva pomembna uspeha. Socialna demokracija je izjavljala, da je predpogoj za ujedinjenje Jugoslovanskih demokratizacij. Temu nazoru se je pridružil državnozborni Jugoslovanski klub, zagrebška resolucija in časopisje. Obe omenjeni resoluciji dokazujeta, da se je deklaracijska politika naslonila tudi sicer na našo socialnodemokratično resolucijo, da torej zahtevata prav isto, kar je izrazila socialna demokracija v svojih dveh dotičnih resolucijah. Ti dve pomembni dejstvi dokazujeta, kako krivična je gonja proti socialni demokraciji zaradi deklaracijske politike, ki je ostala ves čas na pravem stališču, in le vztrajnosti in trezni razsodnosti socialne demokracije je pripisovati, da je v dveh važnih, da bistvenih vprašanjih nastal pameten preobrat.

Poletni čas pa delavstvo.

Generalna komisija strokovnih organizacij Nemčije razglašala uspeh povpraševanja pri strokovnih organizacijah, ki se je dogajal, da se

zve, kakšne učinke napravi poletni čas na delavstvo posam. strok in kako se izražajo napram ponavljajočemu se premikanju časa. Ker se tudi letos, da se prihrani svečarja, poletni čas s 1. aprilom uvede v Nemčiji in Avstriji, nas ugneje splošno zanimati posameznosti tega povpraševanja. Od 48 velikih strokovnih organizacij Nemčije se jih na vprašanje ni izjavilo 26, svoje mnenje pa je povedalo 22. Zveze stavbenih, tekstilnih, pučmetnih, obč. in drž. delavcev ter oblačilne industrije niso dale nobenega odgovora. Zveze organizacij podobarjev, mesarjev, gostilničarjev, steklarjev, trgovskih pomočnikov, kotlarjev, usnarjev in rokovičarjev, kamenotiskarjev in tobačnih delavcev so ob vsakršnih razmerah za poletni čas; izrazite nasprotnice te časovne uvedbe so zveze rudarjev, pivovarjarjev, klobučarjev, poljskih delavcev, mlinarjev in kamnostavcev, tedaj poklici, ki večinoma menjavajo delovni čas in nimajo prilike, da bi izrabili učinke poletnega časa s pridobitvijo dnevnih ur na večer, kakor na pr. oni, ki opravljajo delo v obrtnih in industrijskih obratih. Odlašajoča in neodločna so mnenja tiskarjev, tovarniških delavcev, brivcev, lesnih delavcev, slikarjev, kovinarskih delavcev in tapetnikov. Rudarji pravijo, da se v rudnikih ne prihrani luč, ker skoro povsod delajo brez presledka. V rudniku se vedno potrebuje luč. Rudarske družine potrebujejo v poletnem času več luči kakor prej, ker morajo zjutraj vstati ob polštirih do polpetih, ker se delo pričenja med peto in šesto uro. Rabijo precej časa, preden pridejo na delo. Ker je zvečer svetlo do desetih, je nočni počitek kratak. Rudar pride neizpočit k delu in delo mu je težko. Rudarji smatrajo poletni čas kot čas trpljenja, kvarkljiv zdravju. Večina je za to, da sploh izginje poletni čas. Podobarji trdijo, da so z uvedbo zadovoljni, ker poletni čas ne vpliva škodljivo na njih člane. Z malimi izjemami so pivovarstveni in mlinarski delavci proti poletnemu času. Narava obratov zahteva, da poletni začenjajo z delom vedno prej kakor pozimi in prej kakor pri drugih poklicih. Ljudje morajo ob poletnem času pričeti z delom po stari uri že ob štirih zjutraj. Čestokrat stanujejo eno do poldrugo uro daleč od delovnega kraja. Zvečer pa hodijo zaradi daljšega dneva in gorkega večera pozno počivat. Rabila bi se še južna. Z lučjo se ne štedi, marsikateri podjetnik hoče, da bi delavci zaradi zgodajšnjega zaključka dela opravljali ure čez čas. Le delavci, ki obdelujejo vrt ali polje, so za poletni čas. Toda tudi ti so prikrasani pri počitku. Mlinarski delavci se ne zanimajo za poletni čas. Več mlinov obratuje nepretrgoma in tu se ne štedi z lučjo; kjer se ne dela trajno, ondi delajo od zore do mraka. Delavca se orpa za eno uro spanja. V knjigovodstvu poletni čas pa vpliva neugodno, ker prednostni odtehtajo slabe posledice. Tiskarji so v pretežni večini po dosedanjih nazorih za poletni čas. Tovarniški delavci izjavljajo, da se ne morejo izraziti, ker se osebna mnenja razlikujejo o dobrotah in zlih posledicah. Ona ura spanja, ki jo izgubi zjutraj, se ne da nadomestiti zvečer s tem, da odidejo prej k počitku. Pa tudi tu so najdejo zagovorniki poletnega časa. Mesarji želijo, da bi ta novost ostala. Kak škodljiv vpliv na zdravje tu ni znan. Brivski pomočniki se boje, da bo njihovi zahtevi, da se brivnice zapro po osmih zvečer, izpodbito dno, ker bi bili zvečer še pri belem dnevu prosti. Gredo pa zjutraj radi uro prej na delo, da lahko zvečer prej odidejo. Tudi gostilničarski pomočniki ne vedo povedati ničesar škodljivega. Za podjetnike je bil prejšnji delovni sklep dobiček, ker so ljudje bili zvečer prej prosti in šli v gostilno. Zaraditega pa imajo kavarne od tega tudi dobiček. Kaka škoda za obrt tu ne nastane. Nastavljenci pridobe s poletnim časom eno uro spanja. Tudi steklarji so zadovoljni s poletnim časom. Od trgovskih pomočnikov so se izrekli zlasti nastavljenca za mizo zanj, ker so zvečer dlje prosti. Od 91 krajevnih uprav lesnih delavcev — to je namreč vsa zveza, ki je med svo-

jini skupinami odredila povpraševanje — jih je 20 za, 66 proti poletnemu času, 5 jih je odgovorilo nedoločno. Utemeljuje se to s tem, da se kmetski prebivalci ne morejo ravnati po novem poletnem času, ker so odvisni od razmer v naravi, slano v jutru in drugim. Vrtna dela trajajo do tme. Z daljšim dnem je tudi prehranjevalna potreba večja. Ako se poletni čas vnovič uvede, tedaj bi bilo treba, da se delovni čas postavno uredi, da se delo zjutraj ne začne pred sedmo uro in da se zvečer posebne ure omeje. Klobučarji ne vedo ničesar o kakem prihranku z lučjo. Utrudljivost je večja, ker manjka ena ura spanja, rodbine večkrat ne morejo skupno opoldne južnati zaradi preložitve šolskega časa. Klobučarji zatrdujejo, da bi saj njihovi tovariši splošno odklonili poletni čas. O kaki škodi tudi kotlarji ne vedo ničesar. Že v minem času je bilo v tem poklicu zaprto, da se je pričelalo delo namesto ob sedmih že ob šestih zjutraj. Zaraditega se sedaj proti novi ureditvi ničesar ne ugovarja.

Poljski delavci mislijo, da bo delovni čas s prejšnjim delovnim začetkom večkrat podaljšan za eno uro. Zaradi sedaj veljavnega osemurnega delavca v kamenotiskarskem obrtu njegovi zastopniki ne ugovarjajo proti delovnemu času. Slikarji pravijo, da pride le za take tovariše škoda v pošte, ki pleskajo na prostem, ker je njih opoldanski odmor med največjo dnevno vročino. Tapetniki se boje, da bodo mnogi pomočniki porabili daljši prosti večer, da bodo delali na svoj račun. Tedaj podjetniška skrb! Zelo proti poletnemu času so cestarji, ki vidijo zdravstveno nevarnost v tem, da bodo imeli za eno uro manj spanja. Delo v tem poklicu pade v čas najhujše vročine. Vodstvo te skupine zahteva, da strokovne komisije poizvedujejo med svojimi poklicnimi zastopniki o učinkovanju poletnega časa. Generalna komisija priporoča nadaljnja poizvedovanja, da se bo moglo dognati vpliv na delovne razmere v miru in na zakonodajstvo, pri katerem se bo moralo vsekakor ozirati na razne pomamikljivosti.

Politični pregled.

Sodrug dr. Šmeral za internacionalo. Češki soc. demokratični poslanec s. dr. Šmeral je v nekem članku izrekel, da so izpolnili soc. demokrati z izjavo dne 30. maja 1917, katera zahteva polno samoodločbo češkega naroda in ustanovitev češke države, dolžnost napram svojim nacionalnim potrebam. Ravnotako da jim je treba izpolniti dolžnost tudi na polju proletarske razredne politike. Kakor je zahteval nacionalni problem izraza v deklaraciji, tako mora dobiti tudi današnji socialni problem sebi primerno deklaracijo. Potreba reforme lastninskih odnosov bo navdala proletarijat ne le pri nas, temveč tudi v Nemčiji in vsej Evropi, in ta duh se mora upotrebiti v velike boje za načelne zahteve. Taka akcija pa mora imeti internacionalni značaj. Dr. Šmeral se zavzema za skupni nastop delavskih razredov vseh narodov države. Pač so obstajali spori med češko in nemško soc. demokracijo. Če so je pa posrečilo pregnati spore med soc. demokracijo in češko kapitalistično in agrarno buržoazijo iz narodnih razlogov, bo pač tudi mogoče, skupno hoditi z delavskim gibanjem drugih narodov, kjer gre za socialni cilj. Dr. Šmeral se obrača proti narodnemu imperializmu in šovinizmu in se zavzema za združitev češkega, razredno se zavedajočega delavstva in razredno se zavedajočega nemškega proletarijata in delavstva drugih narodov z namenom, da pride do proletarske socialne deklaracije.

Državni kancler grof Hertling je govoril v nemškem državnem zboru o miru v Brestu-Litovskem, češ, da pogodba ne vsebuje za Rusijo nobenih onečasnjujočih pogojev, nobenih obteževalnih vojnih odškodnin, nobene silovite prisvojitve ruskih pokrajin. Ako se cela vrsta obmejnih držav izločuje iz ruske državne zveze, tedaj to odgovorja lastni, od Rusije pripoznani volji teh dežel. Njim nasproti stojimo na znanem stališču, da bi dobili pod mogočno zaščito Nemčije ono državno obliko, ki odgovarja

njih razmeram in pravcu njih kulture, obsebi-umevno seveda pod varstvom naših koristi. Na Kuronskem je razvoj najbolj napredoval. Tam se je izrekel ondodni deželni svet za izločitev dežele iz dosedanje državne zveze in za ožjo gospodarsko, vojaško in politično zvezo z Nemčijo. To smo seveda vzeli z veseljem na znanje. Le radi političnega razvoja je treba še nekoliko počakati, dokler se ondodne razmere ne uredijo in da zakonodajni pristojni čim hitro ne izreko zadnje besede. Ravno isto velja glede Litavskega. Drugače pa stojijo stvari na Livlanskem in Estonskem. Ti dve deželi ležita vzhodno na v mirovni pogodbi začrtani mejni liniji. Kakor določa člen VI. pogodbe z Rusijo, ju je zasedla nemška policijska moč, dokler ne bo varnost zanjama po lastni deželni upravi in dokler se državni red ne izpostavi kar upamo, da se čimprej zgodi. — Državni kanceler se dotakne v svojem govoru še Poljske, ki v mirovni pogodbi ni izrecno imenovana. Znano je, da je proklamacija obeh cesarjev od 5. novembra 1916. proglasila pred vsem svetom samostojnost te dežele. Iz tega sledi, da se more država ustanoviti le na podlagi skupnih pogajanj med Nemčijo, Avstrijo in Poljaki. V zadnjem času so se politični krogi poljski izrekli za vzpostavitev bodočega razmerja med vlado in med člani državnega zbora. Zasedovali bomo, kako se dajo od obeh vlad začrtani cilji spojit in kako se približujejo cilju, da bomo mogli z nanovo nastalo državo pod varstvom naših koristi živeti trajno in v dobrih odnosih. Končno govori, da bo, ako pride še do sklepanja miru z Rumunijo, mir na celotnem vzhodu popoln. S tem pa nikakor ni še dosežen svetovni mir, kar ententa ne kaže najmanj, da hoče končati to strašno klanje. Dozdeva se nam, da se hoče boriti tako dolgo, da nas uniči. Pa ne bo nam upadel pogum. Pripravljani smo na vse, tudi, da prenašamo še nadalje najtežje žrtve. — V debati je izjavil socialni demokrat poslanec David, da socialisti ne gledajo mirovne pogodbe z Rusijo v prav posebni luči. Prav je, da se na celotnem vzhodu ustavi boj, ni pa pravilno, ker v Brestu Litovskem ni prišlo do miru po medsebojnem sporazumljenju, temveč to je izrazil silovit mir. To je vsekakor vpliv vojaške stranke. Kaj nam pomaga, če je končana vojna, sovraštvo pa ostane. Ni bilo prav, da se Nemčija meša v finske razmere.

= Spomenica kneza Lichnowskega. Iz Berlina poročajo z dne 16. t. m.: Glavni odsek nemške poslanske zbornice je razpravljal 16. t. m. v tajnem posvetovanju o vprašanjih znanje politike. Odseku so prisostvovali razen članov in številnih poslancev kot poslušalcev vladni zastopniki: Kancelerjev namestnik pl. Payer, namestnik državnega tajnika zunanjih zadev pl. Busche in šef državne pisarne pl. Radowitz. Sejo je otvoril kancelerjev namestnik z daljšimi poročili. Kakor se poroča, se je razpravljalo o spomenici nekdanjega londonskega poslanca kneza Lichnowskega, katera govori o dobi neposredno pred izbruhom vojne in o razmerju Nemčije do Anglije. Ta spomenica ima naslov: »Moja londonska misija 1912. do 1914.«. Tekst je razdeljen v majhna poglavja. V spomenici govori knez s toplim priznanjem o svojem prvem sodelovanju, takratnem poslaniškem svetniku in sedanjem državnem tajniku za zunanje zadeve, gospodu Kühlmannu. Lichnowsky pobija v svoji spomenici mnenje, da je pričela Anglija proti Nemčiji vojno iz zavisti do njene trgovine. O angleškem značaju pravi, da angleški narod ne pozna zakotnosti. Kralja Jurija označuje kot ne posebno izobraženega ali pomembnega, toda preprostega in zdravega razuma. Sir Edward Grey slika Lichnowskega kot idealnega socialista in pacifista. Hvali njegovo priprosto in jasno osebnost, ki ne pozna ne laži, ne intrig. Spomenica omenja tudi Asquitha kot jovialnega veseljaka, prijatelja ženskega sveta, predvsem mladega in mičnega. Kakor Grey je tudi ta prepričan pacifist in je bil popolnoma obupan, ko so prinesli zadnji julijski dnevi tragično politično spremembo. In ko je 2. avgusta spoznal, da je vojna neizogibna je bil ves pobit in se celo zjokal. Tudi Greyevega kabinetnega šefa, Tyrrella označuje knez kot moža, ki se zavzema za sporazum z Nemčijo in kot germanofila. Celo za Churchilla ima le besede priznanja. O nemških diplomatih pa knez Lichnowsky nima tako zadovoljivega mnenja. Najhujše obsoja politiko kneza Pourtalésa, nemškega poslanika v Petrogradu pa tudi za Bethmanna Hollwega bi iskali v spomenici zamaj priznanja. Balkansko politiko grofa Berchtolda

pa obsoja naravnost uničujoče. Ta spomenica je, dasiravno širši javnosti ni bila pristopna, precej razburila politične kroge in govori se, da je odsekova seja kar najstrožje obsodila postopanje kneza Lichnowskega. Odsok je razpravljal tudi o livlanskem in kurlandskem vprašanju.

— Londonska konferenca. Clemenceau, Orlando in drugi francoski in italijanski ministri so se vrnili iz Londona, kjer so se vršili važni razgovori. Clemenceau je izjavil, da je uspeh razgovorov zelo zadovoljiv. »Echo des Paris« poroča, da so se v četrtek in petek pod predsedstvom Lloyd Georgea vršile važne konference. Clemenceau je izjavil, da je prišlo do popolnega sporazuma. Tudi Orlando je zelo zadovoljen z uspehom.

— Kavkaz in turško osvobodjenje. Kavkaški deželni zbor v Tiflisu je razširil brezlično vest, da ne pripozna miru, ki ga je sklenila Ljeningova vlada s Turčijo.

— Japonska se boji nemških ujetnikov v Sibiriji. Vojni minister je dognal, da je 91.000 nemških ujetnikov v Sibiriji vzhodno Bajkalskega jezera in 6000 zahodno. Vzhodno se nahajajoči Nemci so brez nadzorstva in se silno trudijo, da se oborožijo. Nekaj tisoč zmernejših pod Semenovom se je uprlo maksimalistom. Ententa bi lahko podpirala Semanova. Nekaj zmernih se nahaja tudi v Vladivostoku in Blagovječensku. Oblast maksimalistov narašča. Če bi se nemški ujetniki organizirali in podpirali maksimaliste, bi postal položaj resen. Tisoči nemških ujetnikov, založeni z vojnimi potrebščinami, bi postali resna nevarnost.

Dnevne beležke.

— S sejo občinskega sveta ljubljanskega. Na sinočnji seji je bil na dnevnem redu dopis g. župana, glede na spremembo občinskega volilnega reda za deželno stolno mesto Ljubljano. Kakor znano je sod. Mlinar predlagal dne 3. julija 1917 spremembo volilnega reda za mesto Ljubljano. Predlog je večina takrat odklonila, ter naročila županu, da izdela volilni načrt in ga po vojni predloži občinskemu svetu. Gospod župan misli, da bi takrat predlog zopet dal deželnemu odboru priliko, da reši stvar polovičarsko, kakor se je rešila l. 1910, ko je bil deželni odbor uverjen, da bo s splošno volilno pravico pokopal napredno večino v občinskem svetu. Ljubljana je dobila splošno in enako volilno pravico s primesjo pluralitete, vse druge občine v deželi so pa ostale pri starem volilnem redu. Zaraditega predlaga župan: 1. Mestni občinski svet se brez-pogojno izreka za princip, da se pri vseh avtonomnih zastopstvih uvede splošna in enaka volilna pravica s proporcijnim sistemom in da se pri tem da volilna pravica samoupravnim osebam obojega spola. 2. Deželni odbor se pozivlja, da naj predloži deželnemu zboru primerne predloge, s katerimi se bode splošna in enaka volilna pravica na način, kakor ga omenja odstavek prvi, vresničila za vse občine naše dežele. 3. Mestni občinski svet bi moral pa najodločneje ugovarjati, da bi deželni odbor, kakor je to že enkrat storil, omejil svoje predloge samo na deželno stolno mesto Ljubljano, med tem ko bi hladne krvi pripuščal, da bi pri vseh drugih občinah v deželi ostalo pri dosedanjem krivičnem volilnem redu. O županovem dopisu je poročal obč. sv. g. dr. Novak, ki ga je tudi utemeljeval v navedenem smislu. Obč. sv. Pammer je proti spremembi volilne pravice, ker bi s tem bili prikrajšani posestniki. Zdi se mu tudi, da je nasprotje med splošno in proporcijno volilno pravico. Če se da ženam volilna pravica, utegnelo te po vojni majorizirati može; predlog tudi ni pozitiven. Obč. sv. s. Mlinar je izvajal, da predlog g. župana res ne obsega pozitivnega predloga glede volilne reforme in bo sam prišel pred občinski svet še s takim predlogom. Sicer sta prva in druga točka predloga brez pridržka sprejemljivi, dasi bi bilo nujno, da bi občinski svet sam predlagal volilno reformo. Glede tretje točke je stvar nekoliko drugačna. Če bi ta točka samo nasvetovala ali zahtevala enako volilno pravico za vse občine v deželi, bi tudi glasoval zanj, če je občinski svet opravičen zahtevati, da se da v deželi tudi drugim občinam edino pravična splošna in enaka volilna pravica. Z besedo »ugovarjati« pa postaja stvar dvomljiva, iz te besede utegne večina občinskega sveta ob priliki izvajati preudic; ker je pa občinskega sveta dolžnost, da sam v svojem delokrogu izvede volilno reformo, zaraditega za to besedilo tretje točke ne more glasovati. Zahteva je izražena itak že v drugi točki. Na izvajanje obč. sv. g. Pammerja ni da bi odgovarjal mnogo. Govornikovo naziranje ni več moderno. Ljudje so enakopravni, tako može kakor žene; to je zlasti dokazalo sedanje vojno gospodarstvo. Prepričani smo tudi, da je politična in gospodarska zavednost tako razvita, da ugovor tudi z njegovega stališča ni opravičen. Poročevalec je ugovarjal ravnatelju Pammerju in tudi Mlinarju ter zagotavljal, da se ni bati, da bi tretja točka ustvarjala kak preudic. Trdil je zopet, da je le opravičeno, če se izvede volilna reforma šele po vojni.

— Knjižnica „Svobode“ v Šiški se je preselila v Ljubljano, Šelenburgova ulica 6. drugo nadstropje, ter izposoje knjige vsako nedeljo od 10. do 12. ure dopoldne. Knjižnica je delovala ves čas vojne. Izposojenih je bilo veliko število knjig; nabavili pa smo precej dobrega čtiva; med temi je tudi nekaj knjig, ki so jih prijatelji društva podarili, za kar se jim zahvaljujemo. Napredek naše knjižnice je lep. Ni šlo hitro, a šlo je! Čemu se torej selimo? Zakaj motiti započeto delo? Tako bo vzkliknil kak priden obiskovalec, kateremu se je naša knjižnica priljubila. Toda ne bo se motilo delo! Knjižnica bo vršila odslej povečana svoj posel dalje. Mala lokalna knjižnica se preosnuje v veliko centralno. Vse naše organizacije v Ljubljani so obljubile, da izroče knjižnici svoje knjige. S tem pridobimo par tisoč knjig, ki bodo temelj za veliko in moderno knjižnico. Pozivljamo delavce in delavke, da vsak po svoji moči pomaga povečati knjižnico, ter zagurati obstoji s tem, da opozori vsakega sodruga in sodružno, posebno mladino na to našo kulturno inštitucijo. Kdor ima doma knjigo, ki jo ne rabi, naj jo podari — tako najbolje koristi našemu delu. Le z izobrazbo dosežemo v človeški družbi ono mesto, katero nam delavcem pristojajo. — Odbor „Svobode“.

— Društvo „Ljudski oder“ pozivlja vnovič vse one člane, ki imajo izposojene knjige preko določene dobe, da jih nemudoma vrnejo. Ureditelj knjižnice je nujno potrebna, zato naj jih vrnejo čim preje, drugače smatramo knjigo izgubljeno in dotičnik bo moral plačati celi znesek njene veljave. Ob enem se obračamo do vseh somišljenikov in prijateljev društva s prošnjo, da nam podarijo nekaj knjig in s tem pospešijo razvoj in delovanje te knjižnice, ki je ravno v Trstu eminentne važnosti, ker je edina slovenska knjižnica, ki izobrazuje širše, predvsem delavske kroge. Pošiljatve naj se naslovijo na: „Ljudski oder“ Trst, ul. Madonn na 15.

— Občno konzumno društvo v Zagorju obvešča svoje člane, da se bodo izplačevale dividende za leto 1917. za one člane, ki kupujejo v prodajalni Loke, v ponedeljek, dne 25. marca od 8. do 12. dopoldne, v torek, dne 26. marca pa v prodajalni Zagorje od 8. do 12. dopoldne in od 2. do 5. popoldne. — Predstojništvo.

— Umrl je včeraj zjutraj v Rožni dolini pri Ljubljani gospod Matej Pernč, železniški mojster južne železnice v pok., v starosti 59 let. Naj v m. p.!

— Za trnovskega župnika v Ljubljani je sklenil prezentirati včeraj občinski svet g. Pinžgarja Frana, župnika v Sori.

— Zagorje ob Savi. V nedeljo, dne 17. marca 1918 se je vršil redni občni zbor Občnega konzumnega društva v Zagorju v poslopiju zadruge same, na katerem se je odobril računski zaključek za leto 1917. Zadruga je imela v poslovnem letu K 388.626 — blagovnega prometa Skupni blagajnični promet pa je znašal K 409.420.04. Čistega dobička je zadruga imela K 22.683.82. Dividende izplača po 4% od celih kron. Stanje imetja koncem leta 1917 je bilo naslednje: Aktivna K 109.809.37, rezervni sklad znaša K 31.629.79, društveni delež K 17.362.58, hranilne vloge K 32.946.33, kavecija K 1.150.76 in neplačani davki leta 1917 K 1.500 —; nerazdeljeni dobiček od leta 1916 K 2.536.09; čisti prebitok K 22.683.82. Članov je imela zadruga koncem leta 860. Na občnem zboru se je pokazalo, da zadrugiška zavest vedno bolj napreduje in da bo v letu 1918, kakor se vidi že iz doteklih dveh mesecev, blagovni promet presegel daleč nad pol milijona kron.

— Radeče pri Zidanem Mostu. Mogoče bo bralce zanimalo, če se nekaj matega obelodanimo o aprovizaciji v Radečah. Pri zadnji delitvi moke so zopet dobro naredili; občinski tajnik gospod Požarnik dela seveda po svojem dobro rejenem trebuhu, meni namreč, kar je debelo, mora boljše jesti, kar je ubogo, naj slabeje je, in tako je tudi gospod občinski tajnik naredil. Nas zanima samo eno; ali je gospod občinski tajnik sam opravičen, da piše in meri ubogim trebuh, ali pa je odbor za to tukaj, da menjuje močne karte? Nam se zdi, da za to postavljen gđ. Gostiša in gosp. Kolnik. Gospa Uršič, ki je tudi v aprovizacijskem odboru je protestirala proti takem razdeljevanju moke in je rekla, da se bo drugam obrnila, a gosp. Požarnik jo je zavrnil, naj le naznani. Za nas je tukaj samo ena pot, in energično zahtevamo, da neredita okrajno glavarstvo in pa gosp. polkovnik Wiener tukaj red; če pride tukaj do kakšnih posledic, naj si sami pripišejo, mi se postavimo samo na eno stališče, da smo avstrijski državljani in tudi davkoplačevalci in ne dopuščamo nikakršnih izjem. Zakon ne govori nič, da

morajo ubogi jesti koruzno in gospodje krušno moko, in če vi mislite spraviti uboge ljudi v nesrečo in žrtve zastran nekaterih nenasitnežev, potem boste sami odgovarjali, če postanejo ljudje boljševeki. Za danes naj zadostuje, drugič bomo pa malo tudi meso delili, in povedali katerim gre danes meso zakaj tudi tega v Radečah še ne vedo. — Stradajoče družine,

— Iz Radeč pri Zidanem Mostu. Ker se je že mnogo dotičnih ljudi, katerim so na potu v Radeče in preko mosta živila pobrali prijavi, prosimo za ustno agitacijo, da se vsak prijavi, če se mu je le ena sama hrushka uzela; prijatelji, stopite na noge in pomagajte stradajočim družinam, da pokažemo snedencem, koliko so snedli delavskih žuljev. Sodruga Sitarja in Maloverha in krajno skupino Zidani Most pa lepo prosimo, da nam vse zglase, koliko teže in kakšno blago vse so ljudem pobrali natančno. naznanijo in potem bomo dalje govorili. — O —

— Iz Črne. Pišejo nam: Delavcem rudarjem pripočamo v resnem, da se vsi organizirajo v svoji strokovni organizaciji, zakaj ko pride mir, moramo biti že pripravljeni, da nam bo mogoče z uspehom nastopati napram podjetnikom, ki se tudi pripravljajo, kakor še nikoli, da bi tudi po vojni kovali milijone iz delavskih žuljev. Predvsem moramo biti torej organizirani, poleg tega pa mora biti vsak zaveden delavec tudi naročnik delavskega časopisa. Meščanski časopisi ne zastopajo delavskih interesov, zato jih zaveden delavec ne mara. Vsak zaveden rudar naj bo naročnik »Napreja« in odjemalec »Delavca«. Posmezne številke »Napreja«, »Delavca« in »Tedenskih slik« se dobivajo v Konsumnem društvu in pri zaupnikih tudi »Arbeiter Zeitung«, »Arbeiterwille« in »Glück Auf«. Vsak delavec lahko dobi vse te časopise pri nas doma in potrebno je, da jih čita, se izobražuje ter se bolj in bolj zaveda svojega delavskega položaja, ter postaja sposoben za težke boje, ki nas čakajo.

— Kurent. V kratkem bo pričel izhajati v Ljubljani humorističen list »Kurent«. Izhajal bo tedensko. Sodelovali bojo najboljši slovenski umetniki-karikaturisti in naši najboljši humoristični pisatelji. Literarne prispevke sprejema uredništvo »Kurenta« v Ljubljani. Križevniška ulica 9. II. nadstropje.

— Prehranjevalne razmere na Štajerskem. Štajerski poslanci so imeli sejo, v kateri so se poročali o sedanjem stanju splošnih in zlasti štajerskih prehranjevalnih razmer. Sklenilo se je, opozoriti novega predsednika prehranjevalnega urada na pretečo nevarnost, ako bodo te prehranjevalne razmere na Štajerskem trajale še dalje. Zlasti se opozarja na sistem, kako se bode spravila žetev in pospešila produkcija. Sestanek z ministrskim predsednikom in predsednikom prehranjevalnega urada se vrši jutri. Udeleženi se ga poslanci vseh strank.

— Nove obsodbe radi utihotapljenja mesa v Gradcu. Policija je obsodila prekajevalca Karla in Ano Wagner na 10.000 kron globe in na izgubo obrtne pravice za vselej. Obsodanca sta se pritožila.

— Živina na Koroškem. Lani je bilo na Koroškem živine 238.000 komadov, letos je živine le še 190.000. Kvaliteta je znatno padla.

Par besed.

Ko je lani začel »Naprej« prinašati znane članke, ki so bili glas (opozicijskega) v stranki, smo takoj spoznali, da ljudje, ki so one članke pisali, sapdajo pač k (opoziciji), da pa niso pristaši stranki, v kateri bi radi »opozicijonirali«. V začetku smo mislili, da se bo stvar polegla in da se na kak način napravi konec razmeram v stranki, razmeram, ki so začele že v prvem početku presedati. »Naprej« pa je nadaljeval objavljati članke, ki so vedno bolj tolkli v obraz strankinim načelom. Končno je izvrševalni odbor napravil konec tem razmeram z znano operacijo in glasilo stranke je — ozdravelo! Pozneje se je vršil strankin zbor, katerega se je udeležila tudi »opozicija«. Le-ta je prišla na zbor brez mandatov seveda, kakor je to sama priznala v prvi številki svoje revije. Kdo naj bi ji dal mandate nam seveda ne zna povedati! Na strankinem zboru se je pokazalo, da je »opozicija« docela osamljena, bržkone vsled tega, »da stranka nima dovelj politično izobraženega pripadništva« in zato, ker je manjkalo na zboru ljudi, ki so »politično najbolj razboriti!« Ko bi bili na strankinem zboru navzoči ti ljudje, bi se »opozicija« gotovo prepričala, da slovensko zavedno delavstvo ne mara kruha iz moke, ki prihaja iz »omladininega« mlina! Pokazalo bi se tudi, da so nasprotstva med vodstvom — pardon — med večino stranke in »opozicijo« tako globoka in široka, da bi jih res ne bi bila mogla premo-

stiti še tako dolga debata, ker bi »razboriti ljudje« takoj izdali parolo — ali z nami ali proti nam! Vodstvo stranke se seveda »opozicije« zelo boji, zato objavlja potvarjene trditve z namenom, da prikrije pred strankinimi pristaši in nepoučeno javnostjo opozicijo v stranki! Da so strankini pristaši dobro poučeni o opoziciji je ita lahko brez skrbi. Kar se pa tiče »nepoučene javnosti« skrbijo za njo meščanski listi vseh barv! Iz navdušenja s katerim je meščansko časopisje pozdravilo opozicijo v jugoslov. soc. dem. stranki, so zavedni delavci takoj spoznali pri čem so. Upali so, da spoznajo »opozicijo« bolj natančno iz debat na strankinem zboru, pa te sreče niso imeli, ker se »opozicija« ali če hočete »omladina« ni udeležila debat, ne vemo ali zaradi tega, ker je na strankinem zboru prevladoval neparlamentarčen, sirov, razžaljen ton in demagogičen način debatiranja, ali radi tega, ker niso njeni člani imeli mandata! Da jo pa bolje spoznamo, je začela izdajati revijo, s katero bo nadaljevala svoje »delo« v korist »proletarskega naroda«. »Omladina« je lahko prepričana, da se slovensko zavedno delavstvo ne bo pustilo zvabiti okolo lonca, ki se kuha na nje ognjišču. Žal nam je res za ljudi, ki so več let delovali v stranki, ki so pa sedaj krenili na drugo pot ter vzeli v njih družbo propagatorje nekdanje N. D. O. — bodi ji zemljica lahka — s pomočjo katerih hočejo nadaljevati razdor v vrstah slovenskega zavednega delavstva.

Če kje, velja tu pregovor: povej mi, s kom občuješ in ti povem, kdo si! Slovensko zavedno delavstvo hoče nadaljevati svojo pot in bo vršilo boj ne samo proti meščanskim strankam pač pa tudi proti onim, ki so postali nezvesti stranki, kateri so prej delovali. In če bo treba v stranki sprememb, jih bo zavedni slovenski proletrijati tudi sam izvedel po vodstvu stranke. Pri vsakem koraku pa, bo slovenski organizirani delavec imel pred očmi geslo: Proletarci vseh dežel združite se! Le združeno s proletarijatom drugih narodov si bo slovensko delavstvo pridobilo svoje pravice. In v treh letih in pol vojne je tudi slovenski delavec spoznal, da je mogoča za vse zadovoljiva rešitev narodnega vprašanja le potom mogočne mednarodne revolucionarne organizacije vsega delavstva! Kdor dela proti tem načelom je naš nasprotnik, zato mu napovedujemo neizprosno boj, tudi če je do včeraj bil med nami! v. k.

Shodi.

Jesenice. V nedeljo dne 24. t. m. ob 10. dopoldne pri Jeleni. se bo vršil javen shod z dnevnim redom: Politični položaj in delavstvo. Poroča sodrug Petejan

— Železničarski shod na Jesenicah. V soboto, dne 23. marca t. l. ob 7. zvečer se bo vršil na Jesenicah v gostilni pri Mesariu železničarski shod z dnevnim redom: Delovanje železničarske organizacije ob času vojne. — Poroča sodrug Sornič z Dunaja.

Tržic. V ponedeljek, dne 25. t. m. ob 3. dopoldne, se bo vršil pri »Pelarju« javen shod z dnevnim redom: Politični položaj in delavstvo. Poroča sodrug Petejan.

Voja.

Dunaj, 20. marca. Uradno se razglša: Nobenega posebnega bojevanja. Premirje z Rumunijo je bilo podaljšano do 22. marca. — Šef glavnega stana.

Berlin, 20. marca. Zahodno bojišče: Skupina prestolonaslednika Ruprechta in nemškega prestolonaslednika: Med obrežjem in kanalom La Bassée se je izvidno delovanje nadaljevalo. Artiljerijsko delovanje je v tem odseku popoldne naraščalo. Armadna skupina Gallwitz in vojvoda Albrecht: Pri Verdunu težak artiljerijski ogenj. Pri nekem podjetju severozapadno Buresa smo ujeli večje število Francozov ter uplenili nekoliko strojnih pušk. Ob gojzdu Parroy cel dan živahen artiljerijski ogenj, isto tako v pokrajinah Blamont in Badonviller. Vzhod. V Ukrajini so naše čete pri Novi Ukrajinki razpršile močne sovražne tolpe. Premirje z Rumunijo se je podaljšalo do 22. marca. Z ostalih bojišč nič novega. — Ludendorff.

Zadnje vesti.

Cesar na južozapadnem bojišču.

Dunaj, 20. marca. (K. b.) Cesar se je podal s šefom generalnega štaba generalnim polkovnikom baronom Arzom in z običajnim spremstvom, v nedeljo,

17. t. m. na jugozapadno bojišče in se vrnil danes v Baden. Vlada je obiskal na Beneškem in južnem Tirolskem precejšnje število komand, čet in drugih formacij. Na bojišču se je javil cesarju tudi nadvojvoda Maks., poveljnik nekega oddelka na južozapadnem bojišču.

Prehrana.

Dunaj, 20. marca. (U.) Urad za ljudsko prehrano pripravlja določitev najvišjih cen za žito in druge deželne pridelke, ki bodo veljale za l. 1918/19. Te cene se bodo objavile baje že v času setve. Na Ogrskem so objavili najvišje cene že prejšnji mesec in jih očitno močno zvišali. Pšenica se je dvignila od 40 do 50 K na 60 K, za rž, ječmen, oves in lečo je določena enotna cena 52 K.

Odprava militarizacije obratov.

Dunaj, 20. marca. Kakor korespondenčni urad poroča, je vlada danes v poslanski zbornici predložila osnovo zakona glede splošne delovne dolžnosti v vojni. S tem je vlada izpolnila svojo obljubo, ki jo je bila dala delavstvu povodom stavke meseca januarja glede odprave militarizacije vojnoindustrijskih obratov.

Zračna pošta med Dunajem in Kijevom.

Dunaj, 20. marca. Danes ob devetih zjutraj se je otvorila zračna pošta zveze med Dunajem in Kijevom. Prvo letalo je nastopilo svojo pot preko Krakova in Lvova v Kijev. Ta zračna poštna zveza bo za sedaj v prvi vrsti imela namen, da omogoči čim hitreje izmenjavanje mnenj med Dunajem in avstro-ogrsko komisijo v Kijevu. Namerava pa se, da se novo otvorena zračna poštna zveza Dunaj-Krakov-Lvov-Kijev pozneje izroči javnemu zračnemu poštnemu prometu.

Jugoslovani in Italijani.

Lugano, 20. marca. Jugoslovanski voditelj dr. Trumbić je po nalogu londonskega jugoslovanskega odbora prišel v Rim, da nadaljuje poravnave obravnave z južnimi Slovani v Italiji. Obenem javlja italijansko časopisje, da namerava italijanska vlada opustiti stališče proti ustanovitvi češko-slovanske legije iz avstrijskih vojnih ujetnikov.

Iz nemškega državnega zbora.

Berlin, 20. marca. Državni zbor se je pečal danes z Daimlerjevo afero. Zastopnik vojnega ministristva general Wriesberg je najprej izjavil, da je — kar se tiče kazenskopravne stvari — državno pravdnistvo v Stuttgartu uvedlo kazensko postopanje zaradi poskusa goljufije in vojnega odušstva. Dopis tvrdke, s katerim je tvrdka grozila, da ustavi delovanje, se je odstopilo vrhovnemu državnemu pravdnistvu v presoji, če ne vsebuje morebiti poskus veleizdaje. Armadno vodstvo ne more presojati zadeve v kazensko pravni smeri, dokler se preiskava vrši. Govornik povdarja, da je armadno vodstvo storilo, kar je smatralo za potrebno v interesu javne varnosti. Ne prikriva ničesar in neče ničesar prikriti, ustvariti pa se mora jasnost v vseh točkah. Sodnik naj govori. V debati so vsi govorniki ostro obsojali postopanje tvrdke Daimler ter zahtevali, naj se proti vsem krivcem brezobzirno postopa. Zahtevalo se je tudi, naj tvrdka povrne oduške dobičke. Debat se bo jutri nadaljevala. — V glavnem odboru je poslanec Erzberger zahteval pojasnila o tem, kaj namerava storiti državno vodstvo glede pritiska entente na Holandsko. Državni tajnik Von dem Busche je v tajni seji podal pojasnila o zadevi. — Konvent seniorjev je danes sklenil, da se prično v soboto počitnice državnega zbora, ki se sestane »novič« dne 16. aprila.

Iz Rusije.

Amsterdam, 20. marca. »Times« poroča iz Petrograda: Po doisedanjem štetju glasov provincialnih svetov je za neposreden sklep miru v zmislu dogovorov v Brestu Litovskem 109 svetov za in 83 proti. 13 odstotkov kmetijskih svetov, 27 odstotkov delavskih svetov in 35 odstotkov mestnih svetov je glasovalo proti miru za vsako ceno.

Kodanj, 20. marca. Svet ljudskih komisarjev je sklenil, da se popolnoma spravi z Ukrajino. Vse z njo obstoječe difference se poravnajo in izvede se pobratimstvo.

Petrograd, 18. marca. (Ag. Havas.) Revolucionarni obrambni odbor v Petrogradu je pozval vse člane dinastije Romanov, ki bivajo v Petrogradu, da zapuste mesto v treh dneh.

Dogovor sporazuma s Holandsko.

Amsterdam, 20. marca. (K. b.) Reuter. Zunanji minister Loudon je podal danes dopoldne v drugi zbornici drugo izjavo glede stališča nizozemske vlade

o vprašanju plovbe trgovske mornarice. Kakor poročajo nizozemski listi, je rekel minister, da je imela vlada najprej namen zavrniti od alirancev stavljenе pogoje, da pa je vso stvar temeljito premislila in na posled sprejela pogoje, to pa z ozirom na ljudsko prehrano. V Washingtonu da je vlada protestirala proti pretnji, da namerava sporazum zepleniti nizozemske ladje. Minister je podal nato vnovič pregledno poročilo o pogajanjih in poudaril, da je stavil ententnim vladam pogoje, ki zahtevajo jamčenje, da se bo uvoz 400.000 ton pšenice resnično izvedel, in da se mora 100.000 ton pšenice takoj odposlati. To pšenico bo izvozila Nizozemska s svojimi ladjami in minister upa, da ne bo delala Nemčija pri tem nobene ovire, temveč pustila v to svrhu ladjam prosto pot. Nevtralnostališče Nizozemske ni prav nič omajano. Vlada bi bila lahko odklonila zahteve sporazuma, toda ni se hotela zadovoljiti s trenutnim popularnim uspehom, ker mora biti dalekovidnejša kot ljudstvo in ljudsko zastopstvo. Minister je končal svoje izvajanje z izjavo, da je nizozemski urad lahko prepričan, da vlada ne bo šla niti za korak dalje, kakor dosedaj. Po tej ministrovij izjavi se je vršila kratka debata. Poslanec Doorn je izjavil, da nima vzroka odrekati vladi zaupanje. Poslanec Troelstra pa je rekel, da ne stoji stališče vlade v nikakem nasprotju z nevtralnostjo. Nato je bila debata zaključena.

Pogajanja s Švedsko.

London, 20. marca. (K. b.) Reuterjev bureau izve, da je v kratkem pričakovati sklenitve splošne pogodbe med entento in Švedsko. Uspeh pogajanj bo ta, da bo dosegla Švedska uvoz 100.000 ton pšenice, 100.000 ton koruze in 50.000 ton ovsa.

Aprovizacija.

Jajca za V okraj. Prejmejo stranke na izkaznice za mast v cerkvi sv. Jožefa (vhod skozi glavna vrata) po tem redu: V petek, dne 22. t. m. dopoldne od 8. do 9. štev. 1 do 100, od 9. do 10. štev. 101 do 200, od 10. do 11. štev. 201 do 300, popoldne od 2. do 3. št. 301 do 400, od 3. do 4. štev. 401 do 500, od 4. do 5. štev. 501 do 600. V soboto, dne 23. t. m. dopoldne od 8. do 9. štev. 601 do 700, od 9. do 10. štev. 701 do 800, od 10. do 11. štev. 801 do 900, popoldne od 2. do 3. štev. 901 do 1000, od 3. do 4. štev. 1001 do 1100, od 4. do 5. 1101 do 1200. V torek, dne 26. t. m. dopoldne od 8. do 9. štev. 1201 do 1300, od 9. do 10. štev. 1301 do konca. Vsaka oseba dobi 3 jajca, jajce stane 70 vin.

Kis o zelje za I. okraj prejmejo stranke na izkaznice za krompir po tem redu: V petek, dne 22. t. m. dopoldne od 8. do 9. štev. 1 do 100 od 9. do 10. št. 101 do 200 od 10. do 11. št. 201 do 300, popoldne od 2. do 3. št. 301 do 400 od 3. do 4. štev. 401 do 500, od 4. do 5. št. 501 do 600. V soboto, dne 23. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 601 do 700, od 9. do 10. št. 701 do 800, od 10. do 11. štev. 801 do 900, popoldne od 2. do 3. št. 901 do 1000 od 3. do 4. štev. 1001 do konca. Vsaka oseba dobi 2 kg, kilogram stane K 150.

za tiskovni sklad „Napreja“

nabral sodrug Peterca Andrej K 20 30.

Razno.

* Nazadovanje porodov na Dunaju. Nemški statistik prof. Rauchberg podaja naslednje o Dunaju: Leta 1905. je bilo na Dunaju 55.716 rojstev, leta 1915. le 40.149, leta 1916. že 26.034 in leta 1917. pa 21.561. Število rojstev je padlo torej za dve petini. V nasprotju k rojstvu je pa bilo leta 1916. 14.140 in leta 1917. 23.709 slučajev smrti več. Umrljivost otrok je vzrasla za polovico. Dr. Rauchberg meni, da bodo šole čez šest let za polovico prazne. Kaj pa je na tem? Samo, da je v bankah dosti denarja!

* Z železniška nesreča. Venka železniška nesreča se je dogodila dne 16. t. m. na južni železnici proge Maribor-Spodnji Dravograd; pri kateri je bilo več človeških žrtev.

* Od tobaka bo imela država letos 336 milijonov kron čistega dobička. Saj pa je tudi drag že do skrajne mere!

* Strog zakon. V Avstriji imamo stroge zakone. Prejšnji teden je bil obsojen v Pibramu nek rudar, ki je odnesel s kolodvora 15 kg premoga v vrednosti 60 vin. v zapor 12 ur. Zgovornik tega rudarja je bil rehabilitiran — dr. Kranz...

* V nemškem parlamentu so interpelirali glede ukaza hanoveranskega poveljništva, po katerem se morajo vsi črnovojniki, ki so v pisarnah, zavezati, da bodo še 4 mesece po demobilizaciji služili. Kdor se j, temu uprl, je bil takoj poslan iz pisarne na fronto.

* Italijanski »Secolo« priobčuje jedilni list iz dobe obleganja Pariza -870, kjer se navaja meso psov, mačk, vrbcov, vran, miši, podgan itd. in ga priporoča: »Učimo se in vztrajajmo!« Čudno, da pri nas še ni nikdo prišel na to pametno misel?!

* Grška civilna lista. Po novi postavi dobi na Grškem kralj Konstantien letnih 500.000 drahem. Kralju Aleksandru se zniža letna plača od 2.000.000 na 1.600.000 drahem in kraljici-materi dosmrtno plačo od 300.000 drahem.

* Prvi ameriški vojaški list. Ta teden je izšla v Parizu prva številka časopisa za ameriško armado. Ta časopis bo izhajal vsak teden pod naslovom: »Stars and Stripes«. List smejo urejevati in ilustrirati le ameriški vojaki. Obsega osem strani, vsako s sedmimi kolonami. Glavna urednika sta poročnika Piskunski in Michael.

Našim naročnikom.

Zaradi neprestano naraščajočih stroškov pri našem listu, smo prisiljeni zvišati naročnino za 50 vinarjev na mesec.

Neradi storimo to, ker vemo, da bo za naše naročnike, ki so skoro vsi neimoviti delavci, težko breme. Toda draginja, ki narašča na vseh koncih in krajih, tudi našemu listu ne prizanaša.

Meščanski dnevniki, ki so že vtrjeni, imajo svoje tiskarne, rezervne zaklade, kakor tudi velike dohodke od inseratov, so morali v kratkem času že dvakrat zvišati naročnino.

Mi smo brez kapitalov, navezani samo le na dohodke naročnin in prodaje, a kljub temu smo do sedaj odlagali povišanje. Sklenili smo naročnino zvišati, ker smo prepričani, da bodo to potrebo v sedanjih razmerah vsi naši naročniki uvaževali in prevzeli to breme.

Poskrbeli bomo, da bo v listu vedno več čtiva, zlasti ob sobotah bo list izhajal običajno na šestih straneh z raznovrstno zabavno in poučno vsebino.

»Naprejš« se je v kratkem času svojega obstanka kljub razmeram jako lepo razširil in vdomačil. Dolžnost naša pa je, da list še bolj razširimo.

Od 1. aprila t. l. bo znašala naročnina po pošti in z dostavljanjem na dom:

mesčna	K 3.—
četrtletna	9.—
polletna	18.—
celoletna	36.—

Posamezne številke veljajo od pondeljka, dne 18. t. m. dalje po 14 vin.

Naročniki, ki imajo naprej plačano naročnino, naj nam naknadno pošljejo razliko 50 vin. na mesec. Ceno posameznim številkam zvišamo za 4 vin. zaradi tega, ker je ta dohodek jako negotov: en dan se proda več posameznih

številke, drugi dan manj. Vsak čitatelj naj postane stalen naročnik: s tem koristi listu in samemu sebi, ker dobiva list redno na dom.

Obenem naznanjamo, da se na naročnike, ki ne poravnajo naročnine o pravem času, ne moremo več ozirati, ker nam to dostikrat povzroča večje stroške, ki se jih z ozirom na sedanje draginjske razmere moramo kar najbolj ogibati.

Uprava »Naprejš«.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

VABILO

na

ustanovni občni zbor

okrožne zveze konsumnih društev za slovensko ozemlje v Ljubljani,

ki bo

24. marca popoldne ob 3. uri v prostorih Splošnega kreditnega društva v Ljubljani, Franca Jožefa cesta št. 5.

DNEVNI RED:

1. Poročilo pripravljalnega odbora.
2. Konstituiranje okrožne zveze konsumnih društev za slovensko ozemlje.
3. Volitev zvezinega načelnika.
4. Volitev zvezine kontrole.
5. Določitev prispevka.
6. Slučajnosti.

V Ljubljani, 1. marca 1918.

Pripravljalni odbor.

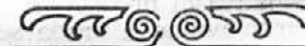

Kavarna „UNIONE“

TRST

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih.

Shajališče sodrugov vseh narodov.

Agitirajte za »Naprejš«! Pošiljajte ga vojakom!

Naivečja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela vlog koncem leta 1917 . . . . . K 66.800.000.—
hipotečnih in občinskih posojil . . . . . „ 27.000.000.—
rezervnega zaklada . . . . . „ 2.000.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

4%

večje in nestalne vloge pa po dogovoru.

Hranilnica je puilarno varna in stoji pod kontrolo
c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljene lične domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%
izven Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1%
oziroma 3/4% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.